

Opowiem ci...

(scenariusz z wykorzystaniem formy teatru kamishibai)

autorka: Justyna Dąbrowska

Szkoła Podstawowa nr 33

im. Wojsk Obrony Powietrznej Kraju w Warszawie

opieka tutorska: Helena Świegocka

wiek uczestników: 6-10 lat

czas trwania zajęć: 3-4 godziny lekcyjne

Uwaga: zajęcia można podzielić na części, które będą się odbywały w kolejnych dniach (w zależności od możliwości uczniów)

cele ogólne:

1. zapoznanie z formą teatru kamishibai
2. nauka tworzenia opowieści
3. doskonalenie umiejętności słuchania
4. integracja grupy
5. nauka współpracy i doceniania wynikających z niej korzyści

cele szczegółowe:

1. rozwijanie wyobraźni
2. doskonalenie funkcji językowych – percepcji i ekspresji
3. usprawnianie motoryki małej
4. ćwiczenie uwagi i koncentracji

materiały:

1. skrzynka do kamishibai
2. karty postaci z gry Mały TR *Zielona misja*
3. karty wyzwań z gry Mały TR *Zielona misja*
4. plansze kartonowe

5. przybory plastyczne: kredki, flamastry, farby, papier kolorowy, brokat, klej, nożyczki
6. instrumenty: dzwonki, bębenek, mbira, tamburyn, grzechotki, kastaniety
7. latarki i kolorowe folie

przebieg zajęć:

1. wprowadzenie

Prowadzący wita dzieci, zaprasza je do zajęcia miejsc w kręgu. Na rozgrzewkę proponuje grę – opowiadanie historii. Pierwsze z dzieci mówi jakieś słowo i każde następne dziecko dodaje po jednym słowie do tego, które usłyszało – tworzy się w ten sposób ciąg narracyjny. Pierwsza osoba może zacząć np. słowem „Pewnego...” itd. Dzieci mogą obrazować słowa ruchem, gestem lub dźwiękiem. Powstaje jedna historia.

Krótką rozmowa na temat znanych przez dzieci form teatralnych (przedstawienie dramatyczne, balet, pantomima, teatr lalkowy, teatr cieni).

Prowadzący pokazuje dzieciom czym jest teatr kamishibai*. Opowiada o jego pochodzeniu i historii (<https://www.youtube.com/watch?v=BxTBx4m01Ik>). Prezentuje dzieciom krótką historię obrazkową.

* **Kamishibai** (jap. 紙芝居 kami-shibai, kami – papier, shibai – teatr, przedstawienie, dramat, sztuka) – teatr ilustracji, teatr obrazkowy, dosłownie: papierowy teatr. Jest to tradycyjna japońska sztuka opowiadania historii za pomocą ilustracji wykonanych na kartonowych planszach, wsuwanych do małej, płaskiej, drewnianej, otwartej częściowo skrzynki, pełniącej rolę sceny/ekranu o nazwie butai (scena). Kamishibai można porównać do wędrownego teatru marionetkowego, w którym miejsce lalek zajmują obrazy.

Źródła kamishibai odnajdujemy w XII wieku, w czasach gdy w buddyjskich świątyniach mnisi za pomocą zwijanych rulonów z historiami obrazkowymi, przekazywali umoralniające opowieści niepiśmiennej publiczności. Po wiekach uśpienia sztuka kamishibai pojawiła się w Japonii na początku XX wieku. Wraz z nadejściem filmu dźwiękowego spektakle małego teatrzyku stały się alternatywą dla ubogiej publiczności i jednocześnie zajęciem dla bezrobotnych artystów oraz narratorów niemych filmów. (źródło: Wikipedia)

2. rozwinięcie

Prowadzący zachęca dzieci do wspólnego stworzenia opowieści i zaprezentowania jej w formie kamishibai.

Nauczyciel prezentuje dzieciom karty postaci z gry Mały TR *Zielona misja*.

Dzieci wspólnie z prowadzącym określają charakter postaci i ich zdolności. Mogą nadać im imiona.

Uczniowie wybierają bohaterów swojej opowieści. Wspólnie tworzą początek historii (prowadzący notuje).

Prowadzący dzieli uczniów na 4 grupy.

Każda z grup otrzymuje karty postaci. Niektóre z dzieci wcielają się w bohaterów pierwszoplanowych i drugoplanowych, inne tworzą scenografię przy użyciu latarek i kolorowych folii (latarka świecąc na kolorową folię daje różne rodzaje światła, które mogą stać się ilustracją np. przestrzeni – morza, piasku, słońca, zjawisk atmosferycznych – deszczu, burzy itd.). Reszta grupy tworzy podkład muzyczny używając dostępnych instrumentów.

Prowadzący przydziela każdej grupie misję na podstawie kart wyzwań z gry Mały TR *Zielona misja*, np:

1. przejście obok budzącego się wulkanu
2. pokonanie efemerycznej rzeki
3. znalezienie schronienia i przygotowanie kolacji (zapada zmrok)
4. niewidomy przewodnik opisuje drogę wyjścia z lasu

Każda grupa tworzy swoją scenkę dotyczącą przydzielonej jej misji.

Prowadzący rozpoczyna opowieść wykorzystując przygotowany przez dzieci wcześniej wstęp. Grupy po kolei prezentują swoją część historii. Wszyscy uczniowie tworzą zakończenie (prowadzący notuje przebieg historii przygotowanych przez dzieci oraz zakończenie).

Dzieci otrzymują materiały plastyczne. Ich zadaniem będzie przygotowanie planszy tytułowej oraz szeregu ilustracji do wspólnej historii (postacie wycinają z kart – wydrukowanych wcześniej ze strony <https://trwarszawa.pl/teatr/edukacja/edukacja-tr-warszawa-dla-dzieci/maly-tr/>, żeby na każdej planszy wyglądały tak samo).

Prowadzący przypomina przebieg zdarzeń.

Po skończonej pracy, dzieci układają plansze chronologicznie i nadają tytuł opowieści.

Prowadzący fotografuje plansze, drukuje zdjęcia w formacie ok. 9/13 lub 10/15 i przykleja je na odwrocie kart (zgodnie z zasadami kamishibai). Plansze wkłada do skrzynki kamishibai. Rozpoczyna się przedstawienie. Chętne dzieci opowiadają historię, inne mogą robić podkład muzyczny. Reszta jest widzami.

3. zakończenie

Omówienie wrażeń i emocji, jakie towarzyszyły podczas tworzenia scenek, przygotowywania ilustracji, przedstawiania i oglądania historii. Kto wolał opowiadać, kto tworzyć scenografię, a kto muzykę i dlaczego? Co było najprzyjemniejsze, a co najtrudniejsze? A może to co trudne, było jednocześnie przyjemne?

Krótką rozmowa na temat wspólnego tworzenia opowieści (czy łatwo nam przyjmować propozycję innych?), wyobraźni (czy jest nieograniczona?), współpracy (czy jest trudna? jakie niesie korzyści?), uważności na innych w grupie (czy to jest ważne, potrzebne?), odpowiedzialności za końcowy efekt (czy praca każdego jest ważna?), wzajemnego słuchania.

Podsumowanie zajęć, podziękowanie uczniom za pracę i zaangażowanie.

Po skończonych zajęciach prowadzący spisuje historię, dzieli na sceny, przykleja tekst na odwrocie kart.

Przygotowany teatr kamishibai dzieci mogą zaprezentować rodzicom podczas klasowego spotkania.